

ИДЕЯТА ЗА ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ПУЛ СРЕЩУ КАТАСТРОФИЧНИ

● Въпросът вече не е дали и кога да бъде учреден, а на какъв

Както в „Застраховател“ писа в предния си брой, на 1 февруари 2006 г. Комисията за политиката по бедствия и аварии в Народното събрание обсъди възможностите за застраховане на имущество срещу бедствия, аварии и катастрофи и за създаване на застрахователен пул срещу катастрофични рискове у нас. Информация по темата изнесоха **Даниела Конова** - председател на УС на АБЗ, и **Лука Доков** - ръководител на работната група по създаването на пул.

Идеята за изграждане на застрахователен пул е предмет на обсъждане от 1998 г. В АБЗ бе сформирана работна група с ръководител доайена на българското застраховане Лука Доков, която изготви предложение и конкретни параметри за създаване на застрахователен пул. Катастрофичните рискове изискват специално покритие и големи суми за обезщетения. Известно е, че застрахователите рядко покриват такива рискове, тъй като по неофициални данни едва 5 на сто от недвижимото имущество в България е застраховано. При подобна малка застрахователна съвкупност и нисък обем събрани премии не би могло да се

покриват големи щети и да се купи презастрахователно покритие. Следователно незастрахованите нямат шанс за възстановяване от поражението, както се вижда след сполетелите си през 2005 г. наводнения.

Предложението на АБЗ предвижда в пула да се обхванат само частните сгради. Някои депутати обаче предлагат пулт да застрахова и инфраструктурата. В застрахователния пул могат да участват и държавата, и застрахователните компании. Според част от застрахователите гражданите задължително трябва да застраховат жилищата си, като вноските се събират заедно с данък сгради от НАП.

Премията по застраховката ще се определя като промил от данъчната оценка на имота и ще зависи от типа на строителството и региона, в който се намира.

Депутатите решиха дискусиата да продължи. Предвижда се създаването на застрахователния пул да се обсъжда на кръгла маса, в която да вземат участие всички заинтересовани страни.

Във връзка с проведената в Комисията за политиката по бедствия и аварии в Народното събрание дискусия относно възможностите за създаване на катастрофичен пул в България в „Застраховател“ провежда блиц-анкета сред застрахователите на същата тема.

Цветанка Крумова, изпълнителен директор на ЗАД „Армеец“

ДЪРЖАВАТА ТРЯБВА ДА ИМА ПОВЕЧЕ СТИМУЛИРАЩА И ГАРАНЦИОННА ФУНКЦИЯ

ят къщи в район на свлачище), тъй като имат сигурността от това, че са прехвърлили негативния ефект от проявлението на риска на застрахователя, застрахователите от своя страна не оценяват правилно рисковете, тъй като са прехвър-

Г-жо Крумова, какви са реалните възможности за учредяване на застрахователен пул у нас?

- Освен човешките трагедии и социалните предизвикателства, които се свързват с природните бедствия и аварии, те могат да причинят огромни финансови загуби както на домакинствата, бизнеса и държавите, така и на застрахователната индустрия. Основният проблем, който възниква поради това, е свързан с капацитета на застрахователния пазар и въобще с наличието на застрахователно покритие. Тенденцията е презастрахователните пазари, и от там директните застрахователи, да ограничават или дори да избягват поемането на такива рискове. Една от дискусиите в световен мащаб по тази тема е т. нар. Дморална опасност, която се изразява в стремежа на част от потенциално засегнатите субекти да пренебрегват оценката на риска, прехвърляйки го на следващия участник във веригата. Например застрахованите поемат големи рискове, отколкото биха поели в случай, че нямаша застраховка (например стро-

лили по-голяма част от тях на презастрахователния пазар, и т.н. От това следват по-големи загуби и резултатът от този процес е загуба на застрахователен (презастрахователен) капацитет в глобален мащаб.

Българският застрахователен пазар вече има опит в обща пулова схема, която беше създадена за покритие на ядрения риск. Ако има воля и подкрепа от страна на държавата, то още един пул ще бъде учреден. Основният въпрос според мен е дали сме готови за ефекта, който създаването на пула ще има върху пазара като цяло, и в каква степен тази идея ще бъде подкрепена със съответните държавни механизми, които да разпределят рисковете между всички засегнати страни.

Мерките, които държавата и застрахователният бизнес могат да предприемат за увеличаване на капацитета и предлагането на катастрофични покрития, са комплексни; учредяването на общи (пулови) частни или гарантирани от държавата застрахователни схеми е само част от решението на този проблем. Могат да се споменат също:

- засилването на законода-

телните изисквания и контрола върху строежите;

- насърчаване на превенцията на общинско и държавно ниво;

- данъчни преференции;

- развитието на компютърни катастрофични модели, които да подпомагат оценката на риска;

- налагане на по-висок размер на самоучастието на застрахованите лица, с което рискът да се разпределя по-равномерно между субектите.

С други думи, тук става въпрос за комплекс от целенасочени мерки на държавата и частния сектор.

- На какъв принцип трябва да е основан подобен пул: задължителен, или доброволен?

- Считам, че каквото и решение да се приеме, принципът трябва да е пазарен. Държавата трябва да има по-скоро стимулираща и гаранционна функция, а не толкова административно-санкционираща. Ако искаме да сме не само географски в Европа, но също така социално и икономически, трябва да следваме моделите, в които всеки участник разбира и носи своите отговорности. Не приемам напълно мнението, че тъй като липсата на застрахователна култура е основната причина за ниския обем на имущественото застраховане, следва застраховката да е задължителна. Пазарните проучвания говорят за друго: под 5 на сто са гражданите, които не се застраховат поради вътрешно негативно убеждение. Основните причини, които се изтъкват, са липса на средства,

ниска степен на доверие, липса на информация.

Дори да се възприеме някаква степен на задължителност, считам за неуместна идеята за събиране на вноските от държавата. Мисля, че това ни връща светлинни години назад във времето на държавния монопол и размиването на границата между данък и застраховка.

- Чий чуждестранен и европейски опит бихме могли да следваме, кой е най-подходящ за българските условия?

- Досега единственият модел, който е представен на обществото, е катастрофичният пул, който работи в Турция. Има решения в Европа, които могат да се проучат и е вероятно да се прецени, че са по-подходящи за българските социални и икономически условия. Германия, Великобритания и Италия например нямат катастрофични пулове, а застраховките са доброволни и изцяло в предмета на дейност на частните застрахователи. Пример за общи катастрофични схеми в Европа са Франция, Испания и Швейцария. Националната програма във Франция се нарича Catastrophes Naturelles (CatNat) и е създадена през 1982 г. Компанията Caisse Centrale de Reassurance (CCR), в която се презастрахова рискът, има неограничена гаранция от държавата, в случай че фондовете ѝ са недостатъчни. Застрахователните компании са задължени да презастраховат поне половината от катастрофичните рискове в CCR, за да се ползват от държавната

гаранция. Държавата дефинира кои събития са катастрофични и определя размера на самоучастието на застрахованите. Интересна подробност е, че самоучастието се определя по общини и зависи от приетите от местната власт програми за превенция на риска (например разчистване на коритата на реките). Общото за пуловите обединения в трите държави е, че застрахователите са задължени да включват в полиците си определени рискове, да начисляват добавка в премията, която покрива тези рискове, и да презастраховат тази част. Във Франция и Испания застраховката не е задължителна, но в Швейцария за сградите е задължителна в 22 от 26-те кантона, а само в 2 от тях е задължително и покритието за покъщината.

- Може ли доброволното застраховане да създаде достатъчна съвкупност, с която да се започне (плюс помощ от държавата) набирането на подобен фонд?

- Достатъчната съвкупност ще се създаде от баланса между риск, покритие и цена. Тук под цена разбирам не само застрахователната премия или държавните фондове, но и държавната подкрепа за стимулиране на застраховането, образованието, данъчните преференции, мерките за ограничаване на рисковете, като контрол върху техническите норми за застрояване, превантивните мероприятия, поддържането на инфраструктурата, както и финансирането на изследвания и разработки на прецизни катастрофични модели за цялата територия на страната, и т. н. Ако се приеме цялостен комплекс от мерки, включително законодателни, целящи развитието на пазара и увеличаване на капацитета на застрахователния бизнес, считам, че ще се намери разумната цена на катастрофичния риск у нас.

офис - **Санди**
Митническо
агентство/спедиция

София 1202,
ул. „Белоградчик“ № 1,
ет. 2, офиси 3 и 8,
тел./факс 310 811,
тел. 931 15 40

* **ОФОРМЯНЕ**
НА ВСИЧКИ
ДОКУМЕНТИ
ВНОС/ИЗНОС

* **ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО**
ПРЕД
МИТНИЧЕСКО
УЧРЕЖДЕНИЕ

* **СПЕДИЦИЯ**

софсправка®
национална информационна система

0 900 12 900

За абонати на БТК - (0.96лв/мин.)

12 900
(0.96лв/мин.)

www.sofspravka.com

РАДИО
ВЕСЕЛИНА

www.radioveselina.bg
www.veselina.tv

